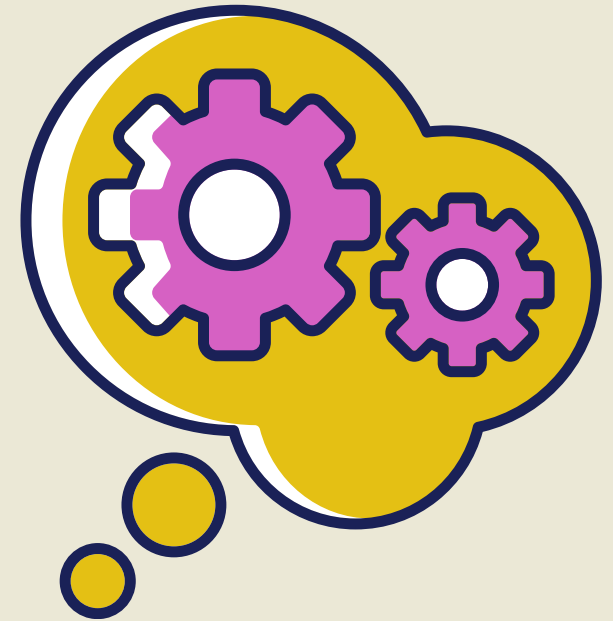

TEKOÄLY- LUKUTAITOJA KIRJASTOSTA

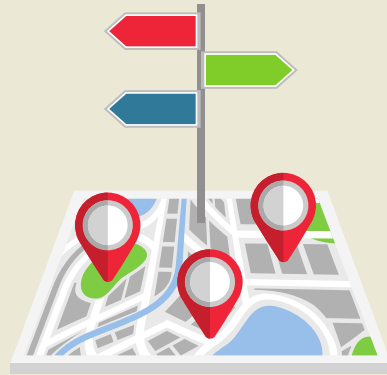
MITEN KIRJASTOJEN
MEDIAKASVATUS VASTAA
TEKOÄLYN HAASTEISIIN?

MITÄ ON TEKOÄLY?

ERILAISET TEKOÄLYT

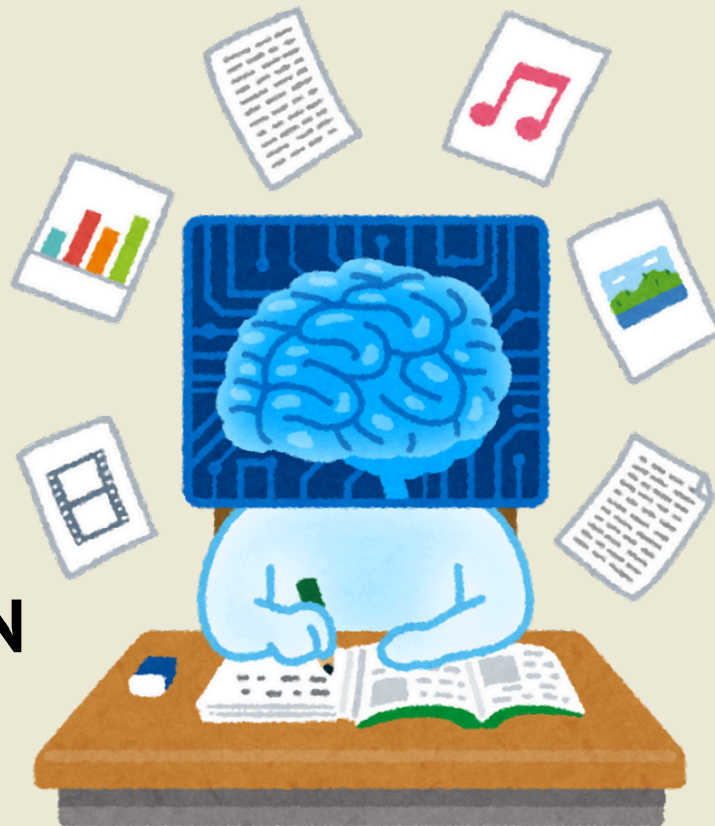
MITÄ TEKOÄLY ON? KESKEISET KÄSITTEET

TEKOÄLY

**SUURET
KIELIMALLIT**

KONEOPPIMINEN

**GENERATIIVINEN
TEKOÄLY**

MEDIAKASVATUKSEN NÄKÖKULMA TEKÖÄLYYN

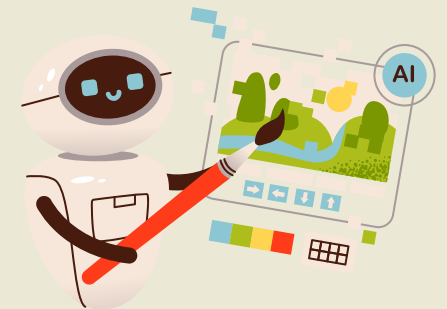

TEKOÄLYN
KÄYTÖN
OPASTUS

TEKOÄLYLLÄ
TEKEMINEN

OPPIMISEN KOHDE VS.
OPPIMISEN TYÖKALU

VAIKUTUSTEN JA
MAHDOLLISUUKSIEN
YMMÄRTÄMINEN YKSILÖN
JA YHTEISKUNNAN
TASOLLA

TULKINTA,
TUOTTAMINEN,
ITSEILMAISU

LUKUTAITO

MONILUKUTAITO

**KRIITTINEN
LUKUTAITO**

MITEN TÄMÄ LIITTYY KIRJASTOIHIN?

Yleisen kirjaston tehtävänä on tarjota tietopalvelua, ohjausta ja tukea tiedon hankintaan ja käyttöön sekä **monipuoliseen lukutaitoon**. (Laki yleisistä kirjastoista)

TEKOÄLYN LUKUTAITO?

Tekoälylukutaito on kattava joukko tietoja, taitoja ja sujuvuutta, joita tarvitaan tekoälyteknologioiden ymmärtämiseen, soveltamiseen ja kriittiseen arviointiin, ja siihen liittyy joustava lähestymistapa, joka käsittää perustiedot (Know What), käytännön taidot tehokkaiseen reaali maailman sovelluksiin (Know How) ja syvällisen ymmärryksen eettisistä ja yhteiskunnallisista vaikutuksista (Know Why), minkä ansiosta yksilöt pystyvät käyttämään tekoälyteknologioita vastuullisella, tietoon perustuvalla, eettisellä ja vaikuttavalla tavalla.

Bozkurt, A. (2024) 'Why Generative AI Literacy, Why Now and Why it Matters in the Educational Landscape? Kings, Queens and GenAI Dragons', *Open Praxis*, 16(3), p. 283–290. Available at: <https://doi.org/10.55982/openpraxis.16.3.739>

TEKOÄLYN LUKUTAITO - JOUKKO TAITOJA

TEKNOLOGIOIDEN
KRIITTINEN
ARVIOINTI

TEHOKAS YHTEISTYÖ
TEKOÄLYN KANSSA

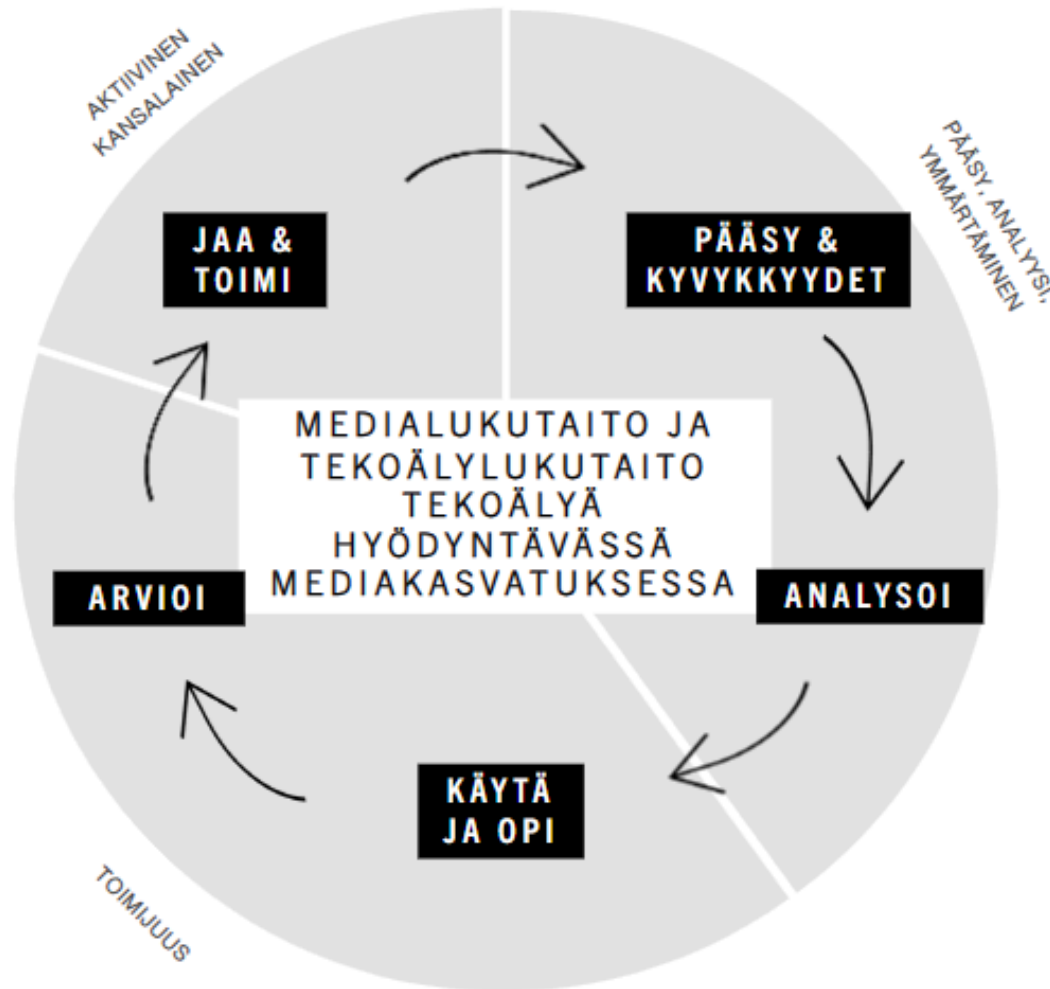

EETTINEN JA
VASTUULLINEN
KÄYTTÖ

TEKOÄLYN
HYÖDYNTÄMINEN
VÄLINEENÄ

SALONEN, S., & KOTILAINEN, S. (2024). KOHTI EETTISTÄ KESTÄVYYTTÄ TEKÖÄLYLUKUTAIDON KANSSATUTKIMUKSESSA . AIKUISKASVATUS, 44(4), 242–254. [HTTPS://DOI.ORG/10.33336/AIK.141641](https://doi.org/10.33336/AIK.141641)

Kuvio 1. Koonti tekoälylukutaidoista medialukutaitona.

MITEN TEKOÄLY NÄKYY KIRJASTOISSA?

KIRJOITA KESKUSTELUALUEELLE HAVAINTOSI!

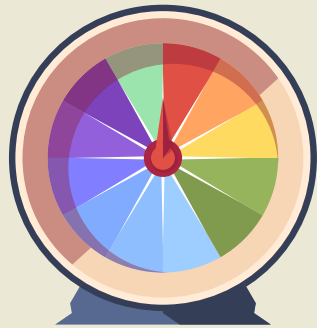

MILLAISIA KYSYMYKSIÄ ASIAKKAILLA ON TEKOÄLYSTÄ?

KIRJOITA KESKUSTELUALUEELLE HAVAINTOSI!

TEKOÄLY, ALGORITMIT JA INFORMAATIOLOKUTAITO

**HAKUKONEESTA
EHDOTUSKONE**

**TIEDONHAKU SIIRTYY
SOMEEN**

**SISÄLTÖJEN TARKEMPI
KOHDENTAMINEN**

**LUOTETTAVUUDEN JA
AUTENTTISUUDEN
ARVIOINTI HANKALAA**

TEKOÄLYN KÄYTTÖ KIRJASTOTYÖSSÄ

IDEOINTI

KÄÄNNÖSTYÖT

TIEDONHAKU

SUUNNITTELUAPURI,
OIKOLUKIJA,
KOMMENTOIJJA

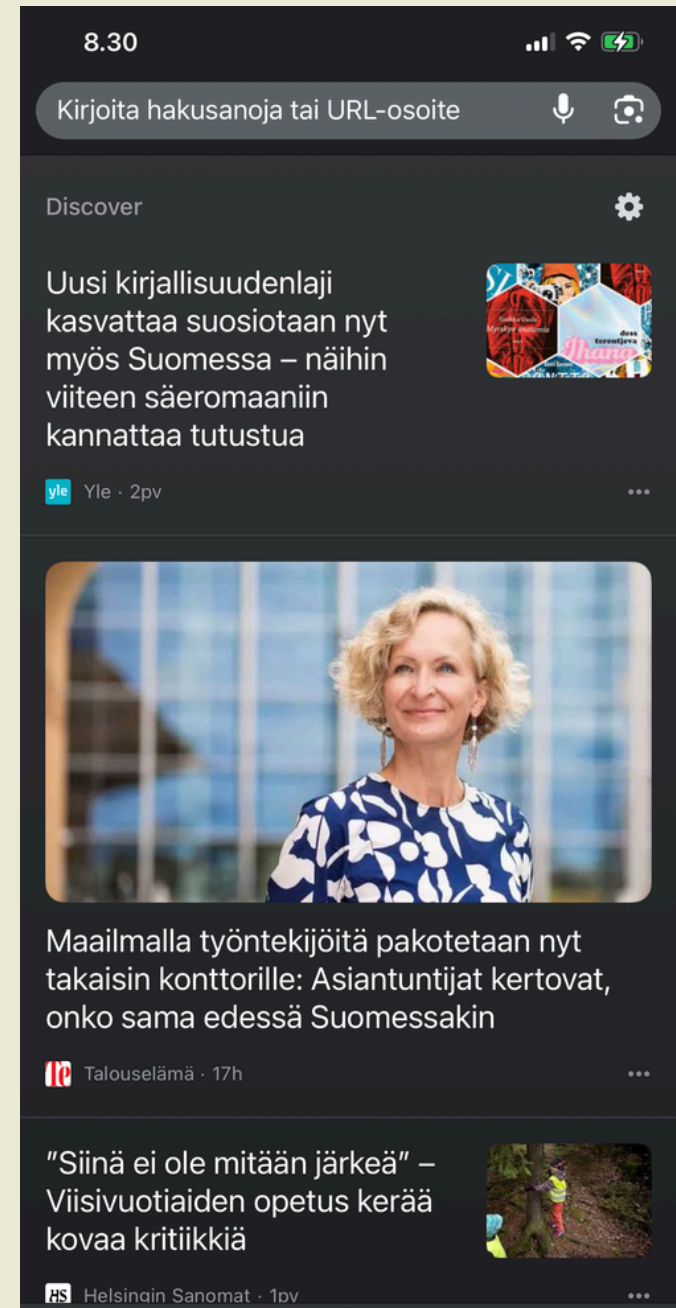

MATERIAALIEN
TUOTTAMINEN (ESIM.
MEDIAKASVATUKSEEN,
VIESTINTÄÄN)

KOKOELMATYÖ?
SUOSITTELU?
BOTIT?

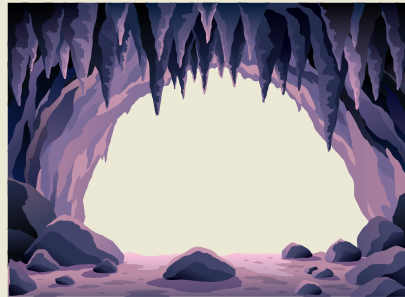
TEKOÄLYALGORITMIT - ALGORITMI JOKA HYÖDYNTÄÄ ESIM. KONEOPPIMISTA TAI TEKOÄLYÄ

TEKOÄLY LASTEN JA NUORTEN ARJESSA

ULKONÄKÖ-
PAINET

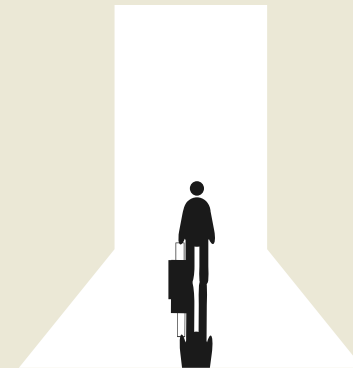
SOMEN
KAIKUKAMMIOT

DATAN HALLINTA -
DIGITAALINEN
JALANJÄLKI

KIUSAAMINEN

TULEVAISUUDEN
VAIKUTUKSET - ESIM.
TYÖELÄMÄ

KUINKA OPETTAA TEKOÄLYN KRIITTISTÄ LUKUTAITOA?

FAKTABAARIN TEKÖÄLYOPAS OPETTAJILLE

VINKKEJÄ DIGITAITOJEN

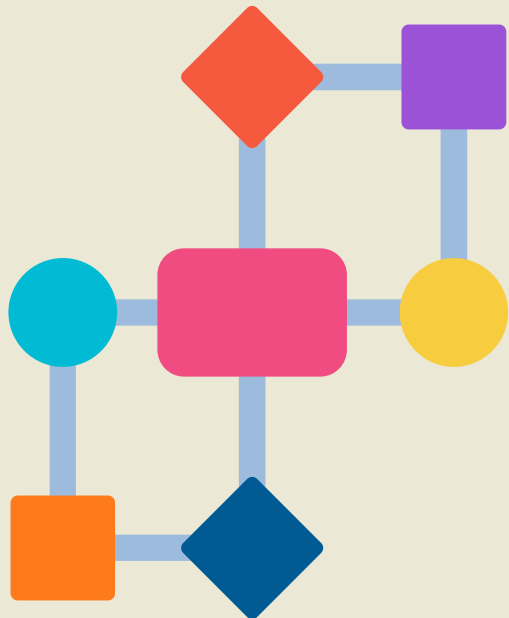
KEHITTÄMISEEN

1. **KOKEILE UUSIA TYÖKALUJA:** OLE UTELIAS JA KOKEILE ERILAISIA SOVELLUKSIA JA OHJELMIA OPETUKSESSA. TÄMÄ VOI INNOSTAA MYÖS OPPILAITA.
2. **OPETA KRIITTISTÄ AJATTELUA:** KANNUSTA OPPILAITA ARVIOIMAAN NÄKEMÄÄNSÄ TIETOA KRIITTISESTI. KESKUSTELUT SIITÄ, MISTÄ TIETO ON PERÄISIN, AUTTAVAT HEITÄ YMMÄRTÄMÄÄN TIEDON LUOTETTAVUUTTA.
3. **PUHU TURVALLISUUDESTA:** OPETA OPPILAILLE, MITEN SUOJATA OMAA TIETOA VERKOSSA. TÄMÄ ON TÄRKEÄ OSA DIGITAALISTA HYVINVOINTIA.
4. **KESKUSTELE EETTISISTÄ KYSYMYKSISTÄ:** OTA ESILLE TEKIJÄNOIKEUDET JA MUUT OIKEUDELLISET ASIAT, JOTTA OPPILAAT YMMÄRTÄVÄT VASTUULLISEN TOIMINNAN MERKITYKSEN.
5. **ROHKaise LUOVUUTTA:** ANNA OPPILAIDEN LUODA OMIA DIGITAALISIA PROJEKTEJAAN. TÄMÄ VOI OLLA ESIMERKIKSI BLOGIN KIRJOITTAMISTA TAI VIDEOIDEN TEKEMISTÄ

DIGITAI DOT, INFORMAATIO-RESILIIENSSI JA OPETTAJAT

TEKOÄLYN LUKUTAIDON OPETTAMINEN TOIMINTALOGIIKAN YMMÄRRYS

OHJELMOINNILLINEN AJATTELU /
COMPUTATIONAL THINKING

SCRATCH

TEKOÄLYN LUKUTAIDON OPETTAMINEN

MIKÄ ON TOTTA?

TEKOÄLYLLÄ TUOTETUN
MATERIAALIN
TUNNISTAMINEN

LÄHDEKRITIIKKI

*IDEOGRAM.AI: "REALISTIC
DOG WITH WINGS"*

TEKOÄLYN LUKUTAIDON OPETTAMINEN

EETTISET NÄKÖKULMAT

MALLIEN VINOUMAT

TUOTETUN MATERIAALIN
VAIKUTUKSET KULTTUURIIN

TEKIJÄNOIKEUDET

ENERGIAN KULUTUS

TEKOÄLYN LUKUTAIDON OPETTAMINEN VASTUULLINEN KÄYTTÖ

VASTUU TUOTETUSTA MATERIAALISTA
ON AINA TEKIJÄLLÄ

AVOIMUUS TEKOÄLYN KÄYTÖSTÄ

HUIJAAMINEN JA LAISKUUS

TEKOÄLYN LUKUTAIDON OPETTAMINEN OSALLISTUMISEN JA TOIMIJUUDEN KOKEMUKSET

TEKOÄLYN KÄYTTÖTAIDOT TULEVAISUUDEN
TAITOINA

TEKOÄLY DEMOKRATISOI JA TOIMII
TUKIÄLYNÄ ESIM. OPPIMISESSA

TEKOÄLYN KEHITYKSEEN JA
TULEVAISUUTEEN VAIKUTTAMINEN

JOTTA KRIITTISYYS EI TYPISTYISI PELKÄKSI
VALVONNAN VAATIMISEKSI JA KIELLOIKSI

MITEN KEHITTÄÄ TEKOÄLYN LUKUTAITOA KIRJASTOISSA?

KIRJOITA KESKUSTELUALUEELLE!

LÄHDE: FAKTABAARIN TEKOÄLYOPAS OPETTAJILLE

MITÄ ESTEITÄ TEKOÄLYN KÄYTÖLLE KIRJASTOISSA ON?

KIRJOITA KESKUSTELUALUEELLE!

LUKUSUOSITUKSIA

**FAKTABAARIN
TEKOÄLYOPAS**

**MATLEENA LAAKSON
TEKOÄLYLINKKILISTA**

**GENERATION AI -
HANKE JA
OPPIMATERIAALIT**

SIGNUM 3/2024

KIITOS!

YHTEYSTIEDOT
Inka.jousea@lahti.fi

LAHDENAKE.FI

